

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (โรงเรียนในสังกัด กรมสามัญศึกษาเดิม) จำนวน 12 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,302 คน ปรากฏดัง แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนอำเภอและประชากรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)
1	เมือง	2,792
2	บางระกำ	510
	รวม	3,302

ที่มา : กลุ่มงานสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปี 2552

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม) จำนวน 495 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) มีวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตามลำดับดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ 15 % ของประชากรทั้งหมด (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 41) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 495 คน

2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนที่มีชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งมี 12 โรงเรียน ตามเกณฑ์ของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขนาด	จำนวนนักเรียน (คน)
1	1 - 120
2	121 - 200
3	201 - 300
4	301 - 499
5	500 - 1,499
6	1,500 - 2,490
7	2,500 คนขึ้นไป

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2552

จากการสำรวจได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรตามขนาดโรงเรียน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 กลุ่มประชากรจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน
1	-	-
2	-	-
3	-	-
4	3	235
5	4	853
6	1	517
7	3	1,697
รวม	12	3,302

ขั้นที่ 3 กำหนดหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงเรียนโดยใช้สูตร คือ (William G. Cochran, 1977, หน้า 93)

$$n_h = \frac{nN_h}{N}$$

เมื่อ n_h แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น
 N_h แทน ขนาดของประชากรในแต่ละชั้น
 N แทน ขนาดของประชากรทั้งหมด
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 5 วิธีเทียบสัดส่วนระหว่างประชากรแต่ละขนาดโรงเรียนกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
4	3	235	35
5	4	853	128
6	1	517	78
7	3	1,697	254
รวม	12	3,302	495

ขั้นที่ 4 สุ่มโรงเรียนในแต่ละขนาดจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด โดยการจับฉลากและสุ่มห้องเรียนจากห้องเรียนทั้งหมดในแต่ละขนาดโรงเรียน โดยการจับฉลาก ซึ่งผู้วิจัยจะสุ่มห้องเรียนละ 1 ห้องจนได้ครบตามสัดส่วนที่ได้คำนวณไว้ในแต่ละขนาดโรงเรียน ดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวน	
		ห้องเรียน (คน)	นักเรียน (คน)
4	โรงเรียนชุมชนแสงสงคราม (อุตรคอนารักษ์อุปถัมภ์)	1	35
5	โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย พิษณุโลก	3	128
6	โรงเรียนพุทธชินราช	2	78
7	โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี	6	254
	รวมทั้งหมด	12	495

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้
  - ชนิดที่ 1 แบบสอบถามคะแนนเฉลี่ยสะสม
  - ชนิดที่ 2 แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 8 ฉบับ

ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู
- ตอนที่ 2 แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน
- ตอนที่ 3 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ตอนที่ 4 แบบวัดความเครียด
- ตอนที่ 5 แบบวัดเจตคติต่อการเรียน
- ตอนที่ 6 แบบวัดบรรยากาศในชั้นเรียน
- ตอนที่ 7 แบบวัดประสิทธิภาพการสอนของครู
- ตอนที่ 8 แบบวัดนิสัยทางการเรียน

ชนิดที่ 3 แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยกำหนดสถานการณ์ ข้อความที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้งหรือเรื่องราวต่างๆที่นักเรียนพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

2. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทั้ง 3 ตอน มีดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย ชนิดที่ 1

แบบสอบถามคะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาที่ 1 - 2 เป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยมีการแปลความหมายค่าเฉลี่ยสะสมทางการเรียนมีดังต่อไปนี้ (สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, 2543, หน้า 168)

- 0.00 – 1.00 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับอ่อนมาก
- 1.01 – 1.50 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับอ่อน
- 1.51 – 2.00 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับอ่อนพอใช้
- 2.01 – 2.50 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับดีพอใช้
- 2.51 – 3.00 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับดี
- 3.01 – 3.50 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับดีมาก
- 3.51 – 4.00 หมายถึง มีผลการเรียนในระดับดีเยี่ยม

2.2 ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย ชนิดที่ 2

แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า(Rating scale) จำนวน 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ดัดแปลงจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ของอุบลรัตน์ โพธิโกสุม, 2523 (อ้างใน กัญญภัค พุฒตาล, 2549) ซึ่งเป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่มีผู้นำไปใช้ในงานวิจัยต่างๆอย่างแพร่หลาย ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับ ของ Likert จำนวน 20 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 9 ข้อ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 6 ข้อ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละเลย จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน ดัดแปลงจากแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตนของ เกิดศิริ ทองนวล (2550,หน้า 111) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 12 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ตอนที่ 3 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดัดแปลงจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเกิดศิริ ทองนวล (2550,หน้า 110) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 12 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ตอนที่ 4 แบบวัดความเครียด ดัดแปลงจากแบบวัดความเครียดของ สิริพร พันธุ์รัตน์ (2538,อ้างใน กัญญภัค พุฒตาล,2549 หน้า 67) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 14 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ตอนที่ 5 แบบวัดเจตคติต่อการเรียน ดัดแปลงจากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนของ เกิดศิริ ทองนวล (2550,หน้า 109) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 15 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ตอนที่ 6 แบบวัดบรรยากาศในชั้นเรียน ดัดแปลงจากแบบวัดบรรยากาศในชั้นเรียนของ เกิดศิริ ทองนวล (2550,หน้า 115) และ มาลินี วชิรภากร(2546,หน้า88) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Rating scale) จำนวน 12 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ตอนที่ 7 แบบวัดประสิทธิภาพการสอนของครู ดัดแปลงจากแบบวัดประสิทธิภาพการสอนของครู ของเกิดศิริ ทองนวล (2550,หน้า 116) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 10 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

ตอนที่ 8 แบบวัดนิสัยทางการเรียน ดัดแปลงจากแบบวัดนิสัยทางการเรียนของ มาลินี วชิรภากร (2546, หน้า 87) ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 10 ข้อ ซึ่งคัดเลือกจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

การกำหนดระดับคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนในแบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ทุกตอน ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ระดับพฤติกรรม	คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ในภาพรวม มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัดอยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัดอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัดอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัดอยู่ในระดับสูง

2.3 ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย ชนิดที่ 3

แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยกำหนดสถานการณ์ ข้อความ ที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้งหรือเรื่องราวต่างๆที่นักเรียนพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และดัดแปลงมาจาก พัชริน สุภาวรี (2550, หน้า 104 – 114) เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	เป็นแบบวัดความสามารถในการอ้างอิง	จำนวน 10 ข้อ
ตอนที่ 2	เป็นแบบวัดความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น	จำนวน 10 ข้อ
ตอนที่ 3	เป็นแบบวัดความสามารถในการนิรนัย	จำนวน 10 ข้อ
ตอนที่ 4	เป็นแบบวัดความสามารถในการตีความ	จำนวน 10 ข้อ
ตอนที่ 5	เป็นแบบวัดความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง	จำนวน 10 ข้อ

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ในภาพรวม มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1-10	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 11-20	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่าเฉลี่ย 21-30	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 31-40	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ย 41-50	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูง

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ในรายด้าน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1-2	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 3-4	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่าเฉลี่ย 5-6	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 7-8	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ย 9-10	หมายถึง	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูง

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากเอกสาร วารสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับคุณลักษณะของตัวแปรต่างๆ
4. เขียนข้อคำถามตามค่านิยาม แบ่งตามชนิดของเครื่องมือ ดังนี้

ชนิดที่ 1 เป็นแบบสอบถามคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา

ที่ 1 -2 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ชนิดที่ 2 เป็นแบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการสร้างฉบับละ 20 ข้อ

ชนิดที่ 3 แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบวัด พัชริน สุภาวี (2550, หน้า 104 – 114) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Watson and Glaser เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก กำหนดสถานการณ์ข้อความที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้งหรือเรื่องราวต่างๆที่นักเรียนพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงภาษาให้เหมาะกับนักเรียน จำนวน 50 ข้อ

5. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเกี่ยวกับสำนวนภาษาและเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

6. นำเครื่องมือที่ได้รับการแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามนิยาม โดยพิจารณาระหว่างนิยามเชิงปฏิบัติการกับข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

6.1 อาจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจัญบาน	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
6.2 อาจารย์ ดร.สายฝน วิบูลรังสรรค์	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
6.3 นางอนงค์ รอดเสน	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
6.4 นายเจริญฤทธิ์ จันทร์เจริญ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
6.5 นางสาวยุพิน เป้เน้อ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

จากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ได้ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.06 ถึง 1.00 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

7. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

8. นำแบบวัดและแบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีคุณภาพไปจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อให้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดังกล่าวไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องมือวัดให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน และนำเครื่องมือ ไปให้กับฝ่ายวิชาการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับชี้แจงด้วยตนเอง เพื่อให้ทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนและนัดหมายวันที่จะไปรับเครื่องมือคืน
4. ผู้วิจัยไปรับเครื่องมือด้วยตนเองตามกำหนดการที่นัดหมาย ได้รับเครื่องมือที่สมบูรณ์ ถูกต้องทั้งสิ้น 473 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.56 ของเครื่องมือที่แจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง
5. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความตรง ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
2. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ และสร้างสมการพยากรณ์ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ดังนี้
  - 3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Inter Correlation Coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์

3.2 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยการใช้น้
ค่าเอฟ (F – test)

3.3 ทดสอบความนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย โดยการใช้น้
ค่าที (t – test)

3.4 สร้างสมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดความเครียด แบบวัด
เจตคติต่อการเรียน แบบวัดบรรยากาศในชั้นเรียน แบบวัดประสิทธิภาพการสอนของครู
และแบบวัดนิสัยทางการเรียน และแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง โดยการพิจารณาจากค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of Congruency) ของผู้เชี่ยวชาญ ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัทรทิพณี, 2546,
หน้า 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร
ดังนี้ (สมนึก ภัทรทิพณี, 2546, หน้า 237)

1.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{n}{\sum n} \times 100$$

เมื่อ n แทน ค่าของคะแนนที่ได้
 $\sum n$ แทน ค่าของคะแนนทั้งหมด

1.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

1.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสองทั้งหมด
 X แทน คะแนนของแต่ละคน
 N แทน จำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม

1.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัทรทิพณี, 2546, หน้า 254)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	แทน	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชุด X กับ Y
$N\sum$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

1.3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 156)

$$R^2 = \beta_1 r_{y1} + \beta_2 r_{y2} + \beta_3 r_{y3} + \beta_k r_{yk}$$

เมื่อ R^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
$\beta_1 + \beta_2 + \beta_3, \dots, \beta_k$	แทน	ค่าน้ำหนักเบต้าหรือสัมประสิทธิ์การถดถอย ในรูปของคะแนนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ ตัวที่ 1 - k
$r_{y1} + r_{y2} + r_{y3}, \dots, r_{yk}$	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับ ตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1 - k
k	แทน	จำนวนตัวแปรพยากรณ์

1.3.3 สมการพหุคูณการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยกลุ่มตัวแปร
พหุคูณ ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 146 - 153)

1) สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพหุคูณ

$$\beta_i = R_{ij}^{-1} - R_{yj}$$

เมื่อ	β_i	แทน	เมตริกซ์ค่านำหนักเบต้า
	R_{ij}	แทน	เมตริกซ์ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน
	R_{ij}^{-1}	แทน	อินเวอร์สเมตริกซ์ (Inverse Matrix) ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน
	R_{yj}	แทน	เมตริกซ์ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	i	แทน	แถว
	j	แทน	คอลัมน์

หาค่า b โดยใช้สูตร

$$b_j = \beta_j \frac{S_y}{S_j}$$

เมื่อ	b_j	แทน	ค่านำหนักคะแนนหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนตัวแปรพหุคูณตัวที่ j ที่ต้องการหาค่านำหนักของคะแนน
	β_j	แทน	ค่านำหนักเบต้าของตัวพหุคูณตัวที่ j
	S_y	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรเกณฑ์
	S_j	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรพหุคูณตัวที่ j

2) ค่าคงที่สมการถดถอย (a) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 144 - 145)

$$a = \bar{Y} - b_1\bar{X}_1 - b_2\bar{X}_2 - b_3\bar{X}_3 - \dots - b_k\bar{X}_k$$

เมื่อ	a	แทน	ค่าคงที่สำหรับสมการ พยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
	$\bar{Y}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรเกณฑ์
	$\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - \bar{X}_3 - \dots - \bar{X}_k$	แทน	ค่าเฉลี่ยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 - k
	$b_1 - b_2 - b_3 - \dots - b_k$	แทน	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัว พยากรณ์ตัวที่ 1 - k
	K	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์

3) สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 143 - 144)

(1) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_kx_k$$

เมื่อ	Y'	แทน	คะแนนพยากรณ์ของตัวแปรเกณฑ์
	$b_1 + b_2 + b_3 + \dots + b_k$	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูป คะแนนดิบ
	$x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_k$	แทน	ค่าน้ำหนักคะแนนหรือสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 - k
	k	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์

(2) สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = \beta_1 Z_1 + \beta_2 Z_2 + \beta_3 Z_3 + \dots + \beta_k Z_k$$

เมื่อ	Z'_Y	แทน	คะแนนพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์
	$\beta_1 + \beta_2 + \beta_3 + \dots + \beta_k$	แทน	ค่าน้ำหนักเบต้าหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐานของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 - k
	$Z_1 + Z_2 + Z_3 + \dots + Z_k$	แทน	คะแนนมาตรฐานของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 - k
	k	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์

4) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (Standard Errors of Estimate) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 169)

$$SE_{est} = \sqrt{\frac{SS_{res}}{N - k - 1}}$$

เมื่อ	SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
	SS_{res}	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares) ของส่วนที่เหลือ (ของ Residual) = $\sum d^2$
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์

5) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย (Standard Errors of Coefficients) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 169)

$$SE_{bj} = \sqrt{\frac{SE_{est}^2}{SS_{xj}(1 - R_j^2)}}$$

เมื่อ	SE_{bj}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย (ของ b)
	SE_{est}^2	แทน	กำลังสองของคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
	SS_{xj}	แทน	ผลรวมกำลังสองของความเบี่ยงเบน (Sum of Squares) ของตัวพยากรณ์ที่ j
	R_j^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ตัวที่ j ซึ่งจะใช้เป็นตัวแปรเกณฑ์กับตัวพยากรณ์ที่เหลือ

หาจากสูตรดังนี้

$$R_j^2 = 1 - \frac{1}{r^{ij}}$$

เมื่อ	r^{ij}	แทน	ค่าในแนวทแยงของอินเวอร์สเมตริกของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน

การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย โดยกาทดสอบค่า t ใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 171)

$$t_j = \frac{b_j}{SE_{bj}}$$

เมื่อ	t_j	แทน	ค่าสถิติจะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	b_j	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ j ที่ต้องการทดสอบนัยสำคัญ
	SE_{bj}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย